

Europejski Zielony Ład – z czym kojarzy się Polakom?



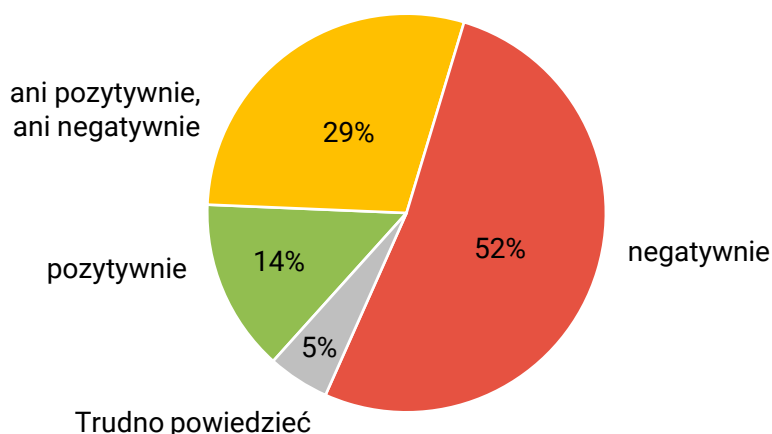
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Europejski Zielony Ład jest coraz powszechniej rozpoznawaną „marką”. Pod tą nazwą kryje się pakiet regulacji przygotowanych przez Komisję Europejską w celu osiągnięcia w UE neutralności klimatycznej do 2050 roku. Przedsięwzięciu od samego początku towarzyszy ożywiona debata, w której – co zrozumiałe – na pierwszy plan wysuwają się najbardziej skrajne opinie. Jak Polacy postrzegają te plany? Czy wywołują one nadzieję czy raczej obawę? Czy bardziej skłonni jesteśmy wierzyć „ekoterrorystom” czy raczej „ekosceptykom”?

Badanie telefoniczne CBOS zrealizowane w połowie maja¹ było poświęcone m.in. tej kwestii. Wynika z niego, że wśród Polaków przeważają sceptyczne opinie na temat Europejskiego Zielonego Ładu. Nazwa ta u większości respondentów (52%) wywołuje negatywne skojarzenia. Jeśli są one inne, to raczej „ani pozytywne, ani negatywne” (29%) niż jednoznacznie pozytywne (jedynie 14%).

CBOS

RYS. 1. Czy Europejski Zielony Ład kojarzy się Panu(i):



Zdecydowana większość respondentów (81%) odnosi się więc **co najmniej sceptycznie** do idei Europejskiego Zielonego Ładu. Zanim przejdziemy do próby ustalenia, jakie konkretne treści kryją się za tym sceptycyzmem, sprawdzimy, jakie grupy badanych wyróżniają się mniej, a jakie bardziej przychylnym podejściem do tej kwestii niż inni respondenci.

Odpowiedzi „pozytywnie” na pytanie o to, jak kojarzy się badanym Europejski Zielony Ład, sprzyja zainteresowanie polityką. Spośród osób określających swoje zainteresowanie tą dziedziną jako „bardzo duże” takiej odpowiedzi udzieliło 25% pytanych. Z kolei grupą najbardziej niechętnie odnoszącą się do Zielonego Ładu są rolnicy (84% odpowiedzi „negatywnie”). Światopogląd lewicowy sprzyja pozytywnemu (23%), a prawicowy – negatywnemu (74%) stosunkowi do Europejskiego Zielonego Ładu.

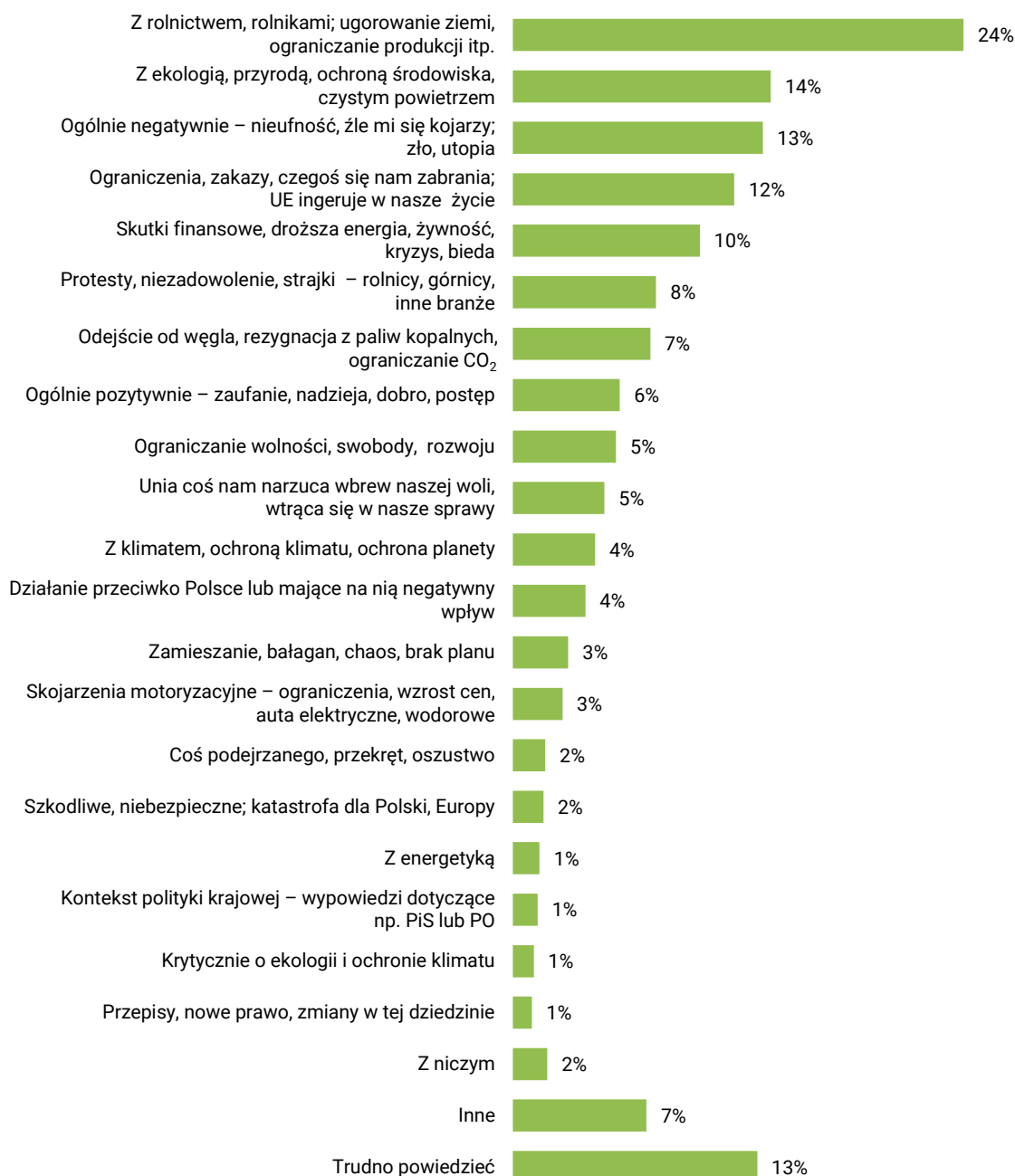
¹ Badanie „Wybory do Parlamentu Europejskiego” zostało zrealizowane metodą wywiadów telefonicznych wspomaganym komputerowo (CATI) w okresie od 13 do 17 maja 2024 roku na próbie dorosłych mieszkańców Polski (N=1000).

Wiemy więc, że Europejski Zielony Ład wzbudza emocje, że są one raczej negatywne oraz że ich natężenie bywa różne w różnych grupach polskiego społeczeństwa. Sprawdziliśmy, co stanowi treść tych emocji, co konkretnie wzbudza niechęć lub (rzadziej) entuzjazm ankietowanych.

Ponieważ mamy do czynienia z rzeczywistością nie do końca rozpoznaną i zrozumianą, rozmowa wciąż dotyczy raczej emocji niż faktów. Zadaliśmy respondentom pytanie otwarte, **dotyczące treści skojarzeń**, jakie wywołuje u nich Europejski Zielony Ład. Rysunek 2 przedstawia kategorie, jakie wyłoniła analiza swobodnych wypowiedzi respondentów na ten temat.

CBOS

RYS. 2. Z czym kojarzy się Panu(i) Zielony Ład?



Najlichniesza grupa osób odpowiada, że Zielony Ład kojarzy się im z rolnictwem. Wypowiedziom z tej grupy często towarzyszy komentarz, że zmiany, które nastąpią, będą dla polskich rolników niekorzystne, a nawet – że doprowadzą tę branżę do upadku.

Skojarzenia „ekologiczne”, czyli odnoszące się do przyrody, chronienia jej, dbania o czystość środowiska naturalnego, częściej niż u innych pojawiają się u osób z wyższym wykształceniem, o relatywnie wysokich dochodach *per capita* oraz skłaniających się ku światopoglądowi lewicowemu.

Kategorie „ogólnie negatywne” i „ogólnie pozytywne” grupują wypowiedzi, w których na pierwszy plan wysuwa się wyraźnie sformułowana przez respondenta ocena projektu. Często w takich przypadkach wypowiedź została przypisana do więcej niż jednej kategorii. Skojarzeniom **ogólnie pozytywnym** sprzyja młody (25–34 lata), a także dojrzały wiek (55+), duże zainteresowanie polityką oraz nieuczestniczenie w praktykach religijnych.

Skłonność do **ogólnie negatywnych** skojarzeń z Zielonym Ładem częściej notujemy u mężczyzn niż u kobiet.

Więcej niż co dziesiąty badany deklaruje, że Europejski Zielony Ład kojarzy mu się z **ograniczeniami** lub zakazami, które dotkną Polskę, Europę lub konkretne grupy społeczne. W tym kontekście pojawiają się także wypowiedzi, że Unia zamierza **ingerować** w nasze życie.

Kolejna grupa wypowiedzi odnosi się do finansowych skutków wprowadzenia Europejskiego Zielonego Ładu i będą to w opinii tych osób skutki jednoznacznie negatywne – drożyzna wynikająca ze wzrostu cen energii, wzrost podatków, zubożenie ludności.

Dwie grupy skojarzeń robią wrażenie rzeczowego odwołania się do faktów. Hasło „Zielony Ład” części respondentów kojarzy się z protestami, głównie rolników, innym zaś – z konkretnymi, wymienianymi przez te osoby zmianami, jakie planuje się wprowadzić w gospodarce i w naszym życiu, jak np. ograniczenie emisji CO₂, odejście od paliw kopalnych lub upowszechnienie odnawialnych źródeł energii.

Dość jednorodna grupa mniej popularnych skojarzeń dotyczy różnych aspektów **opresyjności**, z jaką, w opinii badanych, będzie wiązała się realizacja Europejskiego Zielonego Ładu. Jedni w tym kontekście wspominają o ograniczaniu wolności ludzi, grup lub państw, inni – o skłonności Unii Europejskiej do wtrącania się w polskie sprawy, **narzucania nam** czegoś, jeszcze inni twierdzą wprost, że Zielony Ład jest skierowany przeciwko Polsce (np. dlatego że, w opinii tych osób, doprowadzi do zniszczenia polskiego rolnictwa).

Europejski Zielony Ład raczej nie kojarzy się Polakom z czymś, co przyniesie naszemu krajowi pożytek. Przeciwnie, budzi on wyraźnie więcej obaw niż nadziei. Obawy dotyczą przede wszystkim zagrożenia, że w wyniku tych przedsięwzięć może poważnie ucierpieć nasze rolnictwo, mogą zniknąć całe gałęzie gospodarki, znacznie wzrosną koszty życia, być może też UE zdobędzie jeszcze większą władzę nad nami i możliwości wpływania na nasze życie. Ci, których Zielony Ład napawa nadzieją, liczą na to, że dzięki niemu w przyszłości będziemy oddychać czystym powietrzem, a może nawet uda nam się uratować Ziemię przed klimatyczną zagładą.

TABELA 1

		Czy Europejski Zielony Ład kojarzy się Panu(i):					Liczba osób
		pozytywnie	negatywnie	ani pozytywnie, ani negatywnie	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		14	52	29	5	0	1000
Płeć	Mężczyźni	10	63	22	5	0	471
	Kobiety	17	43	35	5		529
Wiek	18-24 lata	10	57	34			94
	25-34	13	50	34	2		154
	35-44	9	65	25	0	1	194
	45-54	13	46	34	7		163
	55-64	19	53	25	2		152
	65 lat i więcej	16	45	26	13		242
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	56	27	5	0	412
	Miasto do 19 999	17	45	34	4		142
	20 000 - 99 999	13	55	27	5		195
	100 000 - 499 999	14	53	30	3		141
	500 000 i więcej mieszk.	16	41	34	8		110
Wykształcenie	Podstawowe	10	61	16	13		141
	Zasadnicze zawodowe	13	53	28	5	1	213
	Średnie	12	55	30	3		350
	Wyższe	18	44	35	2		297
Status społeczno-zawodowy	Pracownicy najemni i inni zatrudnieni	14	50	33	3	0	393
	Własna działalność gospodarcza	12	61	26	0		115
	Rolnicy	4	84	12			37
	Emeryci i renciści	16	47	26	11		319
	Uczniowie i studenci	14	49	37			68
	Bezrob. i nieprac. z innych powod.	5	63	28	4		68
Miesięczne dochody netto na osobę w gospodarstwie domowym	Do 1999 zł	10	61	26	3		182
	Między 2000 a 2999 zł	13	46	32	9		159
	Między 3000 a 3999 zł	18	51	27	4		151
	Między 4000 a 4999 zł	17	49	30	4		121
	5000 zł i więcej	15	50	32	4		289
Zainteresowanie polityką	Bardzo duże	25	49	23	3		114
	Duże	17	51	28	5		277
	Średnie	12	56	30	3	0	456
	Niewielkie/ żadne	4	48	35	13		153
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	69	12	10		85
	Średnie	9	52	32	6	1	287
	Dobre	16	50	30	4		628
Udział w prakt. Religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	68	15	4		50
	Raz w tygodniu	8	62	24	6		267
	1-2 razy w miesiącu	10	58	29	3		115
	Kilka razy w roku	13	53	30	3		255
	W ogóle nie uczestniczy	20	39	35	6		295
Poglądy polityczne	Lewica	23	33	42	2		268
	Centrum	15	37	39	7	1	243
	Prawica	7	74	16	3		400
	Trudno powiedzieć	9	52	18	20		76